

Előfizetési árak:

Egész évre	-----	12 frt.
Félévre	-----	6 "
Negyedévre	-----	3 "
Egy óra	-----	1 "
— Egyes szám 4 kr. —		

Kiadóhivatal:
 Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
 Nagybecskerek, Uri-utca 276. sz.,
 haván az előfizetések és a lap
 szétküldésére vonatkozó felszo-
 lamlások intézendők.

TORONTÁL.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Szerkesztőségi Iroda:

Nagy-Becskerek,
 Zápolya-utca 1-ső szám,
 hová a lap szellemi részét, illető
 minden közlemény intézendő.

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
 Azonkívül az összes hirdetési
 irodákban.

Megjelenik mindennap,
 vasár- és ünnepnapok
 kivételével.

Torontálvármegye uti politikája.

Nagybecskerek, október 9.

Az őszi közgyűlésről közölt tegnap
 tudósításunkban rámutattunk már Daniel
 alispán époly érdekes mint megyénk köz-
 gazdasági viszonyaira rendkívül fontos
 beszédjére, melyben uti politikáját kifejtette.
 A következőkben közöljük a vármegye
 alispánjának előterjesztését, melyben rész-
 letesen ismerteti azon szempontokat, melyek
 a költségelőirányzat megállapításánál ve-
 zették.

Az érdekes jelentés csekély kihagyá-
 sokkal egész terjedelmében így hangzik:

A költségelőirányzat egybeállításánál első
 sorban azon, a tekintetes törvényhatósági bizott-
 ság által az 1891/92 és 1893/94. évi költségve-
 tések tárgyalása alkalmával kinyilvánított óhajt
 és rendelkezést tartottam szem előtt, mely szerint
 a kis és nagybirtokosok a lehetőség határai
 között méltányos arányban terhelendők meg
 közüti szolgálványokkal, a kézi valamint igás-
 napsszám folyó ára pedig és ennél fogva ennek
 váltásáig is, a törvényhatóság területén divó
 eddigi gyakorlat szerint fenntartandó. Igyekeztem
 ezen kívül az eddigi kezelési évek tapasztalatait
 felhasználni és ezáltal biztos alapon nyugvó költ-
 ségvétést nyújtani.

A vármegye törvényhatósági bizottsága
 még az 1890 évi I. t. cz. életbeléptetése előtt
 régi közmunka- illetve uti alapjának erejéhez
 képest gondoskodott egyes törvényhatósági ut-
 vonalaknak kiépítése iránt és az említett tör-
 vény végrehajtásakor a törvényhatósági uthaló-
 zatot 687,5 kilométerben meg is állapította.
 Csakhogy ezen uthalózatnak 654,5 km. kiépítel-
 len részét a rendelkezésre álló fedezettel csak
 fokozatosan és igen lassan lehet kiépíteni, mi-
 után a talajviszonyok és az anyag drága volta az
 utak gyors építését akadályozza.

A megye közönségéhez 15473/893 sz. alatt
 intézett előterjesztésem tárgyalása alkalmából a
 múlt évi május hó 9-én tartott rendes tavaszi
 közgyűlésben kifejtettem volt, hogy a törvény-
 hatósági közüti hálózat 687,5 kilométer közlő
 33 kilométer van rendes köllappal kiépítve, te-
 hát még 654,5 kilométer ut vár kiépítésre, mi,
 az eddigi kilométerenkénti 14000 frtos kiépítési
 összeget véve alapul, közel kilencz millió forint
 kiadásba kerülne és hogy az egész hálózat kiépí-
 tése esetében az uti pénztár 343,000 forint évi
 fenntartási összeggel terhelhetnék.

A kereskedelemügyi magyar királyi mi-
 niszter ur ez évi április hó 18-án 13668. sz.
 alatt kelt becses rendeletében, a 15 cm. vastag
 homok-aljzat és arra 20 centiméter vastag ros-
 tált folyam-kavics elhelyezésével építendő ut
 kilométerenkénti előállításai költségét 7627 frt
 70 krral és az évi fenntartást 244 frttal számítva,
 arra való tekintettel, hogy az új utak építésére
 fordított évi 100,000 forint az uthalózat ki-
 építésére nem elegendő és 30 év múlva
 a 100,000 forint a fenntartási költségekre
 lesz fordítandó, úgy hogy 348,7 km. kiépítelen
 ut maradna, utasította a vármegye közönségét,
 hogy az utak kiépítése érdekében egy nagyobb
 kölcsön felvételét határozza el, olyképen, hogy
 az a költségelőirányzat feleslegéből vagy eset-
 leg az utadó felemelése által elérhető többlettől
 fedeztessék. — Bár a nagyméltóságának rend-
 eletében foglaltak nem minden tekintetben hely-
 esek, mert hiszen az új utak kiépítésére ren-
 desen felvenni szokott évi 100,000 frton kívül
 a fedanyag előállításra rendszeren 120.000 frt szo-
 kott évenként felvétetni, mely főleg az utak
 fenntartására fordítatik, mégis tagadhatlan,
 hogy idővel a kiépített utak fenntartási járulé-
 kai ezen összegeket elemésztik és a vármegye
 területén még mindig kiépítelen közüti fog lé-
 létezni. — Daczára ezen körülménynek az
 őszi rendes közgyűlés megtartásakor még sem
 leszek azon helyzetben, hogy a megye közön-
 ségének egy az uthalózat teljes kiépítésére fel-
 használandó kölcsön felvételét javaslatba hoz-
 zam, miután ez az utadót fizető közönség tul-
 erős megterhelhetése mellett volna csak eszköz-
 lendő, a mit eddig, míg elkerülhetlenné nem
 válik, mellőzni kívánánk, és mert az uthalózat
 gyors kiépítését sem közlekedési, sem közgaz-
 dasági viszonyaink égető szükségként fel nem
 tüntetik.

dasági viszonyaink égető szükségként fel nem
 tüntetik.

A törvényhatósági uthalózatnak Becskerek —
 Zsombolya, T. Kanizsa — Kis Zombor és Padé —
 nagy-kikindai utirányainak fokozatos kiépítésé-
 vel a közüti közlekedési eszközök elegendősége
 tekintetében nyilvánított kívánalmaknak elég
 lesz téve, és újabb törvényhatósági utvonalak-
 nak kiépítése szerény nézetem szerint annál ke-
 vésbbé volna indokolt, miután a már fennálló
 részben homokolt és részben kavicsolt utak köz-
 lekedési viszonyainknak teljesen megfelelnek és
 az uthalózat a megye közönsége által inaugu-
 rált és vasutépítést czélzó közlekedési politikája
 által amugy is jelentőségéből mindinkább ve-
 szíteni fog. Mutatja az eddigi tapasztalat, hogy
 a torontáli helyi érdekű, valamint a Nagy Ki-
 kinda — nagy-becskereki vasutaknak kiépítése
 folytán a Nagy-Kikinda — nagy-becskereki, de
 különösen a Nagy-Becskerek — pancsovai és Nagy-
 Becskerek — verseczi utirányok forgalom tekintet-
 ében jelentőségükből igen sokat veszítettek.

A jelenleg engedélyezési eljárás alatt álló
 Párdány — zsombolyai, Módos — temesvári és N-
 Szentmiklós — temesvári és Kubin — verseczi helyi
 érdekű, valamint a N-Becskerek — Kis Zombor —
 perjamosi keskeny vágányu vasutak kiépítésé-
 vel a vármegye területén oly vasuti hálózat lé-
 tesül, mely a közgazdasági és közlekedési ki-
 kívánalmakat a legfokozottabb mérvben kielé-
 gíteni képes lesz. Az általam fennebb jelzett új
 törvényhatósági utaknak fokozatos kiépítése és
 a már jelenleg fennálló utak jókarban való fenntar-
 tartása mellett tervem szerint az 1890. évi I.
 t. cz. 29. és következő §§ ban foglalt rendelke-
 zéshez képest a vasuti hozzájáró utak lesznek
 kiépítendőek és pedig úgy, hogy ezen hozzájáró
 utaknak a szomszédos községekkel való össze-
 kötése által a vasutak a távolabb fekvő közsé-
 gek által is mindinkább hozzáférhetőek le-
 gyenek.

Ezen uthalózatoknak létesítése által nem-
 csak a vasutak lesznek könnyen és gyorsan hozzá-
 férhetőek, és ez által a gazdasági termékeknek
 gyors és olcsó elszállítása is biztosítva, hanem
 idővel a közlekedés biztonsága és gyorsasága
 mellett a helyi viszonyok által táplált igények
 is mindinkább kielégítést fognak nyerni.

De kétségtelen jelenség a vármegye helyi
 viszonyai mellett az is, hogy a hivatkozott mi-
 niszteri leiratban kmként előirányzott 7627 frt
 70 kr építési költség mellett utaink kifogástalan
 állapotba helyeztetni nem fognak, és e mellett a
 megye közönsége és ezzel az adózó polgárok a
 teljesen kiépítetlen 629,8 kilométert véve alapul,
 4 millió forint, vagyis olyan teher viselésére kö-
 teleztetnének, melynek gyümölc-eit csakis közel
 7% pótdadó többlet árán élvezhetik. Ismeretes
 mindenki előtt, hogy utaink kedvezőlen talaj-
 viszonyainknál fogva, még ha kavicsoltatnak is,
 leginkább a nyári időszakban főleg a gazdasági
 munka idejében közlekedhetők, tehát csakis a
 köllappal való kiépítés vezetne célhoz. Ennek
 szem előtt tartásával a kiépítetlen 654,5 kilomé-
 ter ut kiépítése kilométerét 4000 frttal számítva,
 9 millió 170.000 frtot igényelne és ezen háló-
 zatnak fenntartása évi 327.500 frtba kerülne,
 miután általánosan ismeretes, hogy az anyag,
 megyénk területére szállítva, tetemesen megdrá-
 gul es egy kilométer kiépítése jutányosabban nem
 igen lenne eszközölhető.

Nem tartom indokoltnak a kölcsön vételét
 azért sem, mert a vármegye közönsége az
 1880. évi XXXI. és az 1888. évi IV. t. cz. ből
 kifolyólag ez évi május hó 21-én tartott rendes
 tavaszi ülésében 510. sz. határozatban a Párdány-
 zsombolyai, Módos — temesvári, Temesvár — nagy-
 szt.-miklósi és Csakova — bókai vasutaknak segélye-
 zésére egy 1,100.000 frt törlesztéses kölcsönnek
 felvételét már elhatározta és engem az előleges
 lépések eszközzésére utasított. A bemutatott uti
 költségvetésben ezen kölcsön felvétele által meg-
 határozott tételeit megfelelően beillesztettem.
 Minthogy pedig ezen kölcsönnek felvétele által
 az uti pénztár kiadásai tetemesen szaporodtak,
 az eddigi 6 1/2% kivetés betartása és szem előtt
 tartása mellett egy második új nagyobb kölcsön-
 nek felvételére gondolni sem lehet, kivéve az
 esetet, ha a törvényhatóság a felvétellel járó
 terhet önként magára vállalni hajlandó. De nem
 mulaszthatom el itt megjegyezni, hogy ennek
 szükségességét a fent elődottakban ismét meg-
 czáfoltam és a vármegye lakosságára nézve elő-
 nyosnak nem tartom.

A fentiekben bátor voltam jelezni azon kö-
 rülményt, hogy a vármegye közönsége csakis az
 eddigi kivetés tetemes növelése mellett volna
 képes a kereskedelmi miniszter úr 8 nagymél-
 tósága által leküldött leiratában foglaltakat telje-
 síteni. — Kimutatni véltem azt is, hogy ezen
 nagy tehernek elvállalása vasuti hálózatunknak
 gyors kiépítése mellett, de talajviszonyunk és
 kikerülhetetlen drága építkezésünknek fogva sem
 indokolt, mert a vasuti hozzájáró utából kiágazó
 közlekedési vonalaknak fokozatos létesítése által
 idővel egy minden tekintetben kielégítő uthalózat
 fog létesülni.

Azon kérelemmel fordulok tehát a tekint-
 tetes m. közigazgatási bizottsághoz, méltóztatssék
 a fent felhozottakban kifejtett tervem helyeslése
 mellett ezen tervnek keresztülvitelét hathatos
 támogatásával elősegíteni és egyben a kereske-
 demügyi m. kir. miniszter úr 8 excellenciáját
 fenthivatkozott leiratában kifejezett viszonyaink-
 nak félreismerésén alapultó kívánságának elejté-
 sére birni.

A jelentés ezután áttér egy külön megyei
 mérnöki hivatal szükségességére, majd kifejti
 azon indokokat, melyek a költségelőirányzat ösz-
 szeállításánál figyelembe veendőek voltak.

A Becskerek — pancsovai vasutvonal kiépítése
 alkalmával 15,473/893. sz. a. kelt előterjeszté-
 semben javaslatot tettem, hogy a Nagybecske-
 rek — pancsovai megyei utnak egy része és pedig
 a Zsigmondfalva — Tomasovác közúti közúti
 utzakasz olyképen helyeztessék át, hogy a
 közüti forgalom a helyi érdekű vasutak által
 Orlovát alatt épített megfelelő Lukács Béla vas-
 uti hidra tereltessék és a felmerülő költségek az
 utipénztár terhére folyósíttassanak, egyben pedig
 a tomasováci fahid felhagyassék. A vármegye
 közönsége ezen felterjesztésemet 626 kgy. szám
 alatt m. évi május hó 9-én elfogadva ily érte-
 lemben határozott és a határozat értelmében a
 tor. hely. érd. vasutak részvénytársaságával kö-
 tött egyezményt 1692/1893. kgy. sz. határozat-
 tal jóváhagyta, mely jóváhagyása kereskedelem-
 ügyi m. kir. miniszter ur által az ut és ezzel a
 forgalom áthelyezésének engedélyezése mellett
 ez évi május hó 28 án 27,374. sz. rendelettel
 megerősítettet.

Ezen említett egyezményben foglalt meg-
 állapodás szerint a m. utipénztár kötelezetett a
 Lukács Béla hid feljáromi költségeit az előirány-
 zott 35,000 frtban fedezni.

Ezen összegnek a megfelelő rovatban való
 felvételéről az uti előirányzat 1895. évi részle-
 tében gondoskodtam.

Ezen befektetésen kívül a vármegye köz-
 zönsége, kötelezettséget vállalt a 357/9318/893
 közgyűlési határozatában, hogy 4 éven belül
 7200 frttal járul az Écska mellett a Bogán át
 építendő vashid költségeihez. A törvényhatóság-
 nak ezen határozata a kereskedelmi miniszterium
 27003/893 sz. rendeletével jóváhagyatván az
 első két évre eső 3600 frt hozzájárulás fedezet-
 téről a költségelőirányzat keretén belül szintén
 gondoskodtam.

Midőn ezekben egyrészt az utipénztár újabb
 rendkívüli kötelezettségeiről beszámoltam, más-
 részről felemlitendőnek vélem, hogy a megyei
 utipénztár birtokában lévő és a torontáli helyi
 érdekű vasutak által kibocsájtott elsőbbségi
 részvények a vármegye közönségének előrelátha-
 tólag az eddigi jövedelmet jóval felülmúló bevá-
 telt fognak okozni és így nagyobb összeg is volt
 előirányozható. Bár a pancsovai vonal kiépí-
 tése alkalmával a városnak és a vonal mentén
 fekvő községeknek 700,000 forintnyi részvények
 adtak, a vasutak eddigi jövedelmezőségét
 véve irányadóul, a megye birtokában maradt
 részvények kamattjévedelme minden vermes
 remény nélkül előirányozható.

Van szerenésém jelenteni, hogy ezen kimu-
 tatások szerint a megye területén 111019 állam-
 adót fizető egyén van, kik összesen 3.409,213
 frt 02 kr. állami adót fizetnek, az állami adót
 nem fizetők száma 8,338.

Ámbár az 1893. évi kedvező pénztári
 eredmény, az uti pénztár vagyion állagát rend-
 kívül előnyös szinten tünteti fel, az utadó szá-
 zaléknak leszállítását még sem javasolhatom,
 mert egyrészt az 1893. évben mutatkozott
 pénztári felesleg az 1894. évben eszközölt ut-
 építések és fedanyag-szállítások folytán nagy
 részben felhasználott és másrészt a még be-
 nem folyt 1894. évi utadó és egyéb cselekvő

hátralék a még folyamatban lévő építések és szállításoknál felhasználandó lesz.

Miután pedig a költségvetés alapját az 1893. évi zárszámadás képezi, az 1893. év végével mutatkozott pénztári maradvány, mely ugyan felhasználhatott, a költségvetés biztos alapját annál kevésbé ingatja meg, miután leszámítva az alig eddigi még ez évben teljesítendő kötelességeit bizonyos remélhető az eddigi tapasztalatok során, hogy a folyó év végével is tetemes összeg fog maradványképpen jelentkezni. — Tekintettel pedig arra, hogy a megyei utópénztár az újabb elvállalt kötelezettségei által erősen megerősített a 6 1/2 százalékos utadók alapjának fenntartása érdekében, az egyensúly helyrehozása csak úgy volt eszközölhető, hogy a kiadásoknak az új hidak és utak építését felőrlő rovatában felvett rendes évi 100,000 frt helyett 90 illetve 80,000 frtra leszállítottam.

Megjegyzendőnek tartom, hogy a megyeház kibővítési alap által kölcsön vett 260,000 frt még vissza nem térített, a megfelelő 1 százalékos megyei pótdadó tovább is bevételeként előirányoztatott.

Ezen kiindulási szempont szerint:

a) 60,730 kézi min. á 1 frt 50 kr.	91,095 frt.
b) 32,549 igás min. á 3 frt	97,647 frt.
c) a százalékos szerint fizetők:	
2.371,379 frt 98 kr. adója	
után 6 1/2 %	154,139 frt 70 kr.
d) 8338 adót nem fizető nap-	
számja után befolyó á 1	
frt 50 kr.	12,507 frt — kr.

Összesen 355,388 frt 70 kr.

míg az 1893/94. évi előirány-
sátban e címekre összesen 350,392 frt 31 kr.
volt előirányozva, tehát . . . 4,996 frt 39 kr.
kevesebb.

Tekintetbe véve, hogy a minimum és %
alá esők pontos kiszámítása, mint felette fá-
rasztó és idővesztéses okozó munka, melynek
gyakorlati haszna úgy sem volna, miután az
1894. évi adóalap, mely előtünk még ismeret-
len, fog a kivétel alapjául szolgálni, a kivétel-
hasznát, tehát az egyes osztályokba eső adó-
fizetők csak megközelítőleg vannak 23—24 frt,
illetve 46—47 frt adófizetők közül kiírva, vala-
mint tekintettel arra, hogy az 1893/94. évi elő-
irányzattól eltérőleg, az idén nem 16,007 adót
nem fizető egyén szerepel, hanem csak 8338,
ugy ezen eltérés csakélységnek fog mutatkozni
és amonnan szembe tűnő, miszerint a két költség-
vetés esen tételei között eltérés nem mutat-
kozik.

Az előadottak folyományaként az 1895/96.
évekre eső utadók százalékos 6 1/2 % ban, a kézi
napszám folyó árát 50 krban, az igás napszám
árát 3 frtban vélem megállapítandónak és a
törvénnyhatósági bizottság által kimondan-
dónak, hogy mint kézi minimalisták 1 frt 50
kr. utadót fizetnek mindazok, a kik igavonó
állattal nem bírnak és legfeljebb 23 frt 8 kr.
állami adóval vannak megterhelve, mint igás
minimalisták ellenben 3 frtot fizetnek mindazok,
a kik igavonó állattal bírnak, legfeljebb 46 frt
16 kr. állami adót fizetnek, vagyis az adóalap
egységét a kézi minimalistákra 23 frt 8 kr. és
az igás minimalistákra 46 frt 16 krban javas-
lom elfogadni és határozatilag megállapítani.

Az orosz trónörökös regensége. Egy
londoni levél, melyet a „Correspondance
de Peth“ egy, a diplomáciához tartozó
bizalmas emberétől kapott, Londonba érke-
zett hivatalos táviratok alapján jelenti,
hogy Sándor császár egészségi állapota any-
nyira rosszabbodott, hogy Miklós trónörö-
kös nagyherceg regensége kinevezését el-
kerülhetetlennek tartják. A regenség kine-
vezését a császár Korfuba érkezése után várják,
minthogy Zacharjin és Leyden professzo-
rok teljes egyetértésben kijelentették a
császárnak, hogy az orvosi kezelés sikerének
reménye csak a kormányzói teendőktől
és minden munkától való feltétlen tartó-
zkodástól függ. A magasfokú neurasthenia,
melyben a császár már mostani veszedelmes
vesebájának konstataciója előtt szenvedett,
a vele járó álmatlanság által annyira gyen-
gítette erejét, hogy a feltétlen nyugalom
be nem tartása hirtelen előidézheti egy
letalis kimenetel veszedelmét.

Miklós nagyherceg személyes jelleme
és kormányzói képessége felől az angol
királynő családjában a legjobb vélemény-
nyel vannak, különösen a wales-i herceg

családi körében, minthogy a leendő császár
az angol trónörökös legidősebb fiával, a
york-i herceggel a legintimabb barátság-
got tartja fenn. Jellemző erre nézve az a
tény, hogy az orosz udvarnál a trónörökös
nagyhercegnek azt vetik a szemére, hogy
nézetei és szokásai úgy nyilvánulnak, mint-
ha valami angol herceg lenne. Az ó-orosz
párt tart föle mint liberálistól. Ezt azzal
indokolják, hogy Loris Melikoff gróf, a
kinek alkotmánytervezetét a szerencsétlen
II. Sándor császár elfogadta, különös kedven-
cze és bizalmasa a trónörökös nagyher-
cegeknek. A másik bizalmas embere a leendő
császárnak Staal ur, az orosz nagykövet az
angol udvarnál.

HIREK.

Tájékoztató.

Október 11. A kis- és nagyhid bejárása.

Október 13. A kereskedő ifjak estélye.

Október 18. A t. h. é. v. közgyűlése.

November 3. A magyar olvasó-kör hangversenye.

November 15-18. Országos vásár.

A gőzfürdő naponta reggeli 5 órától nyitva van,
nők részére kedden és pénteken délután.

— **Közigazgatási bizottság.** Torontálvár-
megye közigazgatási bizottsága ma délelőtt tar-
totta Rónay Jenő főispán elnöke alatt októ-
ber havi ülését. A részletes tudósítást lapunk
holnapi számában közöljük.

— **Hymen.** Chorleé Gyula, nagytoráki
községi jegyző e napokban jegyezte el Schil-
ler Lipótnak, a torontálmegyei jegyzőegylet
érdeműs elnökének bájos és művelt leányát
Irmát. — Lestyánszky Pál perlaszi kir.
járásbíró, városunk szülöttje eljegyezte Graff
Gusztáv pancsovai kereskedőnek leányát Annát.

— **A Temesszabályozáshoz.** A múlt héten
Mattanovich Ad. polgármester, Pavlovics
v. főmérnök, Grössinger József hajóállomási
ügynök és Taufenecker hajóskapitány, mint a
„Határőr írja, kocsi és gyalog bejártak Op-
povánál és Szeferkerinnél a Temes környékét azon
czélból, hogy a felső Temes mikénti szabályozá-
sával lehetne elejét venni a Temescsatorna új
medrének időelöltti eliszaposodását. A helyszíni
szemle alkalmából azon tapasztalatokat szerezték,
hogy Szurduktól átellenben a Dunavácz, mely
Oppovánál hozza be dunai vizét a Temesbe,
elzárnyosodott, továbbá Szeferkerinnél a Vizella
töltéssel van a Temestől elzárva. Ha e vizereket
akként szabályozzák, hogy vizüket leadják a
Temesnek, akkor ez oly erős nyomásává válik,
hogy erejével kiviheti az iszapot a Dunába vagy
legalább is nagy mértékben csökkenti a csatorna
eliszaposodását.

— **Színházi kedvezményjegyek.** Fűredi
igazgató értesíti lapunkat, hogy a tegnapi említett
kedvezményjegyekre a megyei és városi tisztvi-
selőkön kívül a törvényszéki kezelő és se-
gédtszaki személyzet is tarthat igényt.

— **Pénztintézetünk s az ezredéves kiál-
lítás.** A kereskedelmi, pénz, és hitelügyi V. ki-
állítási csoport létesítésére felajánlott, illetve
tényleg befolyt adományokról megjelent az első
kimutatás. E szerint kereskedők felajánlottak
eddig 5920 frtot, 254 hazai pénztintézet pedig
56.311 frtot ajánlott fel, s így az egész összeg
62,231 frtra rug.

— **Derékiék a szegedi kir. táblánál.** A
„Szegedi Napló“ a következő érdekes bűnperről
ad olvasóinak hírt, melyet már azért is átveszünk,
mivel azóta hogy ez a baj megessett a szegény si-
nézőken, két év zajlott le. A tény és a szereplő-
ket valószínűleg ismerik még olvasóink.

A szegedi kir. tábla büntetőtanácsa mai ülésé-
ben érdekes bűntény tárgyal, melynek Szeged
bíró az előadója. Ebben a bűntényben a panaszo-
sak egy vidéki harmadrendű színtársulat tagjai,
akik azzal tudolnak egy nagybecskereki bizo-
mánytalan tulajdonost, — aki szegedi szármá-
zása, hogy — zsarolni akarta őket. Egy kissé
komikusan is hangzik ez így, a vándor színé-
szeket zsarolni, de hát különös története van en-
nek, amibe a volt szegedi uri ember úgy került
bele csakugyan, mint Piátus a krédóba. Az az
uri ember, aki mint vádlott szerepel, az árviz
előtt arról volt itt Szegeden nevezetes, hogy
nagyon is pártolta a színészeket, különösen a
szébbik részét. Sok koszorúja és bokrétyja hullott
a nézőtérre és a zsinorpadlásról a színpadra
egy egy színész lábához s a babérlevelek kö-

zött néha aranykarcsatok csörögtek. A pénznek
azonban tudvalevőleg épp olyan rossz tulajdonsága
van, ha könnyedén bánunk vele, mint a fiatal
éveknek, hamar elrepülnek s aztán a gavallér
más tájakra kerülve kikötött a családi élet ré-
vébe. Becskereken telepedett le az utóbbi évek-
ben, de a színészet iránt ott is érdeklődött, ha
egy-egy magyar színtársulat bevetődött oda.
Becskereken rá is szorult a magyar színészet az
istápolásra.

Történt azután másfél évvel ezelőtt, hogy
egy szegény sorsu színtársulat D. igazgató veze-
tése alatt vonult volna be a városba, de valahol
más tájon zálogban volt a — művészi kvadro.
D. a becskereki bizományos, régi ismerőse a
direktor urnak — adott 600 frtot kölcsön a tár-
sulatnak, vagyis kiváltotta az oda utárvétellel el-
küldetett színészi holmikat. Aztán játszott a tár-
sulat, de bizony olyan szomorú viszonyok között,
hogy ismét csakis ama a bizományos segítségével
mozdulhatott tovább. Akkor már a kettészakadt
trüppnek más vezetője is volt. A társulat eluta-
zott, zálogban hagyván a bizományos mecená-
nál a holmiját. De ezek közt a társulat új veze-
tőjének holmija is ott volt, mely nem képezte a
zálog tárgyát. Mi hát a bizományos bűne? Az,
hogy ezt a zálogot nem képező holmit is bele-
vette a többi holmik közé és úgy küldte a tár-
sulat után — persze az adósság értékének meg-
felelő utánvétellel. Ez a zsarolási kísérlet tárgya,
amiért a becskereki törvényszék 2 heti fogházra
ítélte a színészek egykori mecenását, aki ezzel
aztán valószínűleg be is elégedik élete fogytáig
a színművészet pártolásával.

— **Megőrült kereskedő.** Mint Mokrin-
ból jelentik, a község egyik fiatal kereskedője,
Stern Móricz, a napokban megőrült. Baja
miatt közveszélyes lévén, a hatóság intézkedett
hogy az országos tébolydába szállítsák.

— **„Jaj de hunczut a német“.** Mikor
legutóbb a csantavéri olvasókör Kossuth
Lajos nevenapját ünnepelte, Juhász Antal
vagyonos fiatal gazda, a ki az ünnepségen az
idén részt vett, a bortól felhevült állapotában
nagy galibát csinált. Amint ugyanis a kompánia
egyik tagja nagy későn a királyra kezdett
tősztozni, Juhász közbekiajtott, hogy „németnek“
nem jár felköszöntő s tüstént meg is parancsolta
a csigánynak, hogy inkább huzza a „jaj de
hunczut a német“ kezdetű gunydat. A félbe-
szakított tősztozó, a kinek az őt ért csufás is
rosszul esett, királlysértés miatt feljelentette
Juhászt, a kit ma vont felelősségre a budapesti
törvényszék. A bíróság elfogadta az ügyész
előadását, megállapította a királlysértés fenfor-
gását és Juhászt nyolcz napi fogházra
ítélte. Az ítélet jogerős.

— **Felozlatott egylet.** Az ipartestület szer-
vezést megelőző időben alakult meg Nagy-Ki-
kindán egy iparos-egylet, a mely, bár működé-
dését az ipartestület életbeléptekor beszüntette,
még továbbra is fenmaradt s egy elnök vezetésé-
s alatt álló választmány által kezeltetve a meglevő
alapot. Ezen alpból betegség vagy más csapás
által sujtott iparosok, segélyre szorult kézműve-
sek és azok családjai nyertek időnként segélyt.
Midőn a napokban a választmány ismét egybe-
gyűlt, Pavlicsek József azt indítványozta, hogy
a választmány monja ki az egyletnek felozlását
és az alapot csatolja az ipartestület házépítésre
szánt alapjához. A választmány a javaslatot elfo-
gadta s ennelfogva a régi iparos-egylet felozlik.

— **Van szerencsem a t. cz. közönség b.**
tudomására hozni, hogy ősi bevásárlási utamat
befejezve Bécsből hazatértem és most a legújabb
divat szerinti női konfekciókból, u. m. gallérok,
pelerine-ek, capes, kabátok és esőköpenyekből
dus raktárt tartok az ősi idényre a legköltségszerűbb
és a lehető legolcsóbb árak mellett. Minden höl-
gyet a saját érdekében tisztelettel figyelemzetni
bátorkodom, hogy szükségletei fedezése előtt a leg-
nagyobb szakértelemmel összeállított áruaktára-
mat sziveskedjék megtekinteni. Kovács Gedeon.

Színház.

Az idők változhatnak, de Fűredi zóna kö-
zönsége nem változik. Ez idén is oly lelkes
szeretettel ragaszkodik a zóna előadások meg-
teremtőjéhez, mint tavaly. Tegnapi is telt ház
nézte végig a „Suhancz“ ot s a jöködvű közön-
ség ugyancsak tapsolt a főbb szereplőknek. Leg-
több taps jutott a hölgyek közül Fejes Lidi,
Kápolnay Irén és Erdélyi Ottiliának, az
urak közül Vihary, Földváry, Delli és
Ferenczynek; legkevesebb a zenekarnak,
ami határozottan a zónások jó izlése mellett
bizonyit.

Táviratok.

Országgyűlés.

(A képviselőház ülése október 9-én.)

Budapest, okt. 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőház mai ülésében Wekerle miniszterelnök mint pénzügyminiszter betervezte az október 9-én. A tavalyi fölösleg 35 millió. A jövő évi előirányzat szerint huszonöt milliónyi beruházások és a rendes kiadások három millió forintnyi emelkedése dacára az egyensúly fenttartható. Az összes kiadások 467.792.748, az összes bevételek 467.811.057 frt, felesleg 18309 frt. A miniszterelnök az egész ház lelkes tapsokkal fogadta.

Az ülés végén Kovács Albert a miniszterelnökhöz interpellációt intézett a minap a „Figaróban” megjelent interview tárgyában.

Wekerle kijelenté, hogy ő az erdélyi nemzetiségekről imputált szavakat sohasem mondta, mert sohasem kételkedett hazafiságukban. Az oláh izgatásokról mondot-takat fentartja. (Nagy tetszés.)

Legközelebbi ülés október 17-én.

(A főrendiház ülése október 9-én.)

Budapest, okt. 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) A főrendiház mai ülésében részleteiben is letárgyalta a gyermekek vallásáról szóló törvényjavaslatot s aztán harmadik olvasásban is elfogadta azt. A junctim kérdésében a hercegprímás és br. Prónay Dezső módosításaival szemben a kormány javas-lata győzött. Feltűnést keltett, hogy a mai szavazásokra Nopcsa báró, a királyné udvarmestere is lejött és a kor-mány mellett szavazott.

Wekerle a reformokról.

Budapest, október 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) Temesvár város küldöttsége tegnap nyújtotta át Wekerle miniszterelnöknek a diszpolgári ok-levélet.

Wekerle megköszönve a kitüntetést, többek között kijelentette, hogy a kor-mány határozottan ragaszkodik a reform-javaslatokhoz, s alkudozásokba nem bo-csátkozik, annál is inkább, mivel ha egyes részek abból kiszakítottatnának, sem a jog-egyenlőség, sem az ország érdekei megóva nem lesznek.

A főrendiház szavazása Pozsonyban.

Budapest, okt. 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) Pozsonyból telegra-fálják: Pozsonyban főleg Szilágyi választói körében a főrendiház szavazása rop-pant szenzációvá keltett. Ma a liberális-párt már higgadtan várja a törvényjavas-lat sorsát. Később Pálffy János gróf pom-pás négyes fogatját küldte a városnak, Szilágyi ünnepélyes bevonulására.

Uj színházak Budapesten.

Budapest, okt. 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) A közoktatásügyi bi-zottság tegnap nem kevesebb mint három új színház kérdésével foglalkozott. Legto-vább tartott a régóta vajudó Vigszínház vitája. A bizottság végül elhatározta, hogy a kérvénynek változatlan alakban nem ad helyet, hanem elfogadta azt az indítványt, hogy: 1. az előadások tisztán magyar nyelven tartassanak, 2. hogy 20 ezer for-int évi segély adassék, a mely törzsrész-vényekkel biztosítandó és hogy 3. a fő-város két igazgatósági tagot nevezhessen ki. Tárgyalták ezután Rotter Lajos és Benedek Gábor kérvényét a „Nemzetközi színház” engedélyezése tárgyában. A szin-házat a „Belle vue” villa épületben ki-vánják megnyitni, ez tehát némileg ve-

szélyeztetné a városligeti szinkör fönnáll-hatását. A bizottsági tagok körében ennélfogva az a kívánság nyilatkozott meg, hogy a nemzetközi színház részére a kért hely ne engedélyeztessék. Lengyel Sán-dor hozzátette még azt az aggodalmát is, hogy ez a „nemzetközi színház” tulajdonképpen német színház akar lenni s a „nemzetközi” cím csak köpönyeg.

A bizottság ezután hajlandó ugyan az engedélyt megadni, de azzal a felté-tellel, hogy a színházban legalább 60 magyar és legföljebb 60 német elő-adás legyen, a többi előadások francia, angol és olasz vagy más nyelven tartan-dók. A vállalkozók kötelesek három év lefolyása alatt a színházat megnyitni, mert ellenkező esetben elvesztik a koncesszió-jukat.

A harmadik Schlesinger Ignác budapesti lakos, volt nyomdász kérvénye, német színház nyitására engedélyezése iránt. A bizottság, mivel tisztán német előadásu színházakra szük-ség nincs, a kérelmet elutasította.

A Dreptatea sajtópöre.

Budapest, okt. 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) A Dreptatea monstre sajtópörének tizennegyedikére kitzított vég-tárgyalását a törvényszék bizonytalan időre elhalasztotta, mivel a vádlott Bran-sicze Valér, ámbár október ötödikén és hatodikán színházban látták, ma betegségi bizonyítványt terjesztett be, mely szerint oly bajban szenved, a mely nem engedi meg, hogy a törvény elé idézésnek ele-get tegyen.

Az orosz trónörökös.

Budapest, okt. 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) Pétervárról jelen-tik: Immár mindinkább bizonyosabbá válik azon hír, hogy a csarevics egy lengyel zsidó nőbe szerelmes, akihez nagyon ra-gaszkodik. Beavatott politikai körökben kolportálják a csarevics azon nyilatkoza-tát, hogy trónra jutása esetén Orosz-Len-gyelországba behozni kívánja az autonó-miát, s apja tanácsosait elbocsátva, má-sokkal fogja az ország ügyeit intézni.

A szerb király Budapesten.

Budapest, okt. 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) Sándor szerb király vasárnap érkezik ide. Fogadtatására az udvar nagy előkészületet tesz.

REGÉNY-CSARNOK.

BOSSZUBÓL.

Olasz regény. Irta: Cordelia.

A „Torontál” számára fordította: Gyériké. (Folytatás.)

Renata is többször meglátogatta s előre örült az eseménynek, mely Edét a régóta nélkülözött boldogsággal biztatta. Láttá, mennyire elfoglalták az apai örökök s egy hitte, hogy legalább abban a pillanatban nem gondol egyébre; ugy beszélt hozzá, mintha édes testvére volna.

Mikor Fanny esküvőjéről hazatért, újra a művészetnek adta át magát; a Landucci-palotát egész műhelylyé alakította át, órákig elfesteget-tett; így akarta feledni csalódásait és türelhetővé tenni a magányt. Ede is több ízben meglátogatta és jövőd boldogságáról beszélt vele. Tudta ugyan, hogy Renata is szenvedélyvel fest, de még eddig semmit sem mutatott neki, egyszer sem fogadta dolgozószobájában, bár e tekintet-ben nem egyszer kifejezte előtte óhaját.

— Kisérlet az egész, — mondá olyankor Renata, — majd ha valamire valót festek, meg fogom mutatni önnek.

Egyszer Ede előzetes bejelentés nélkül mégis meglepte dolgozószobájában. Renata éppen egy szép kis gyermeket festett, a mint apró ke-zecskéivel virágokat szed egy kosárba, hogy azokból bokrétát kössön édesanyjának. Renata annyira el volt merülve a munkában, hogy nem hallotta meg, mikor kinyitották háta mögött az ajtót. Egyszerre csak felkiáltott Ede:

— Mily gyönyörű! ... Igazán szép! ...

Renata összereszt s hátrafordulva így szólt:

— Hogy megijedtem! Rossz ember!
— Valóban meg vagyok lepve. Mily gyönyörűen fest! Azt tudtam, hogy szeret festeni, de azt nem is mertem képzelni, hogy való-ságos művész.

Renata szemmel láthatóan megörült e dí-csereinek s édes zeneként hatottak szívére azok a szavak.

De ő szerényen ezt felelte:
— Bár igaz lenne, a mit mondott! Azt nem tagadom, hogy teljes lelkemből rajongok a művészetért, folyton tanulok, minden erőmet ennek szentelem, csak hogy nem úgy sikerül a vásznon, a hogy szeretném.

— Annak az az oka, hogy a művész soha sincs megelégedve önmagával. Higyje meg nekem, hogy ez a kedves kis gyermek valóságos remekmű.

— Adjon inkább egy tanácsot. Honnan van az, hogy valami bántja a szememet, de bármennyit nézzem is, nem tudok rájönni, hogy hol van a hiba.

— Az nem tesz semmit, — felelé Ede, ujjaiával rámutatva a kép egyes részleteire, — csupán az összeg hiányzik a gyermek alakja és a háttér között; utóbbi kissé kiri, enyhíteni rajta, kell a vázlat a kelleténél élesebben körvonalazott, mint a hogy a természetben rendszeren elő szokott fordulni; de ezek a kifogások alig jöhet-nek számba, ha egészen elkészül a kép, büszke lehet reá, magam is az lennék, ha én festettem volna, higgye el! Én is sok gyermekfejet festettem a napokban, hogy Elza mindig olyan szép ba-bákat lásson maga előtt, a milyent mi szeret-nénk, de egyik sem sikerült olyan jól, mint ez. Ugy látszik, hogy a nők jobban tudják: milyen-nek kell lenni a szép kis gyermeknek, mint mi, férfiak.

— Ha tetszik, Elzának ajándékozom, mondá Renata. Azután elküldte a kis gyermeket, a mely modellnek ült.

— Ma ugysem dolgozom többet. S felkérte Edét, hogy ha már meglepte dolgozószobájában, jöjjön, látogassa meg gyakrabban, hogy együtt dolgozhassanak és tanácsaival utbaigazításokat adjon neki.

Ede megígérte, hogy ezután gyakrabban fel-keresi ezt a műtermet, a melynek berendezése a legjobb izlésre vall; csak azt jegyezte meg, hogy Renatának az ő utbaigazításaira semmi szüksége sincsen. Azután leült egy divánra és elmondta, hogy miért jött most ebben a szokatlan órában.

Felkérte, Elza nevében is, hogy legyen a megszületendő gyermeknek keresztanya.

— E szerint kegyednek is joga lesz hozzá.
— Miért ne? Nagyon szívesen, ha örömet szerzek ezzel a csekélységgel. Különbben is rend-kívül szeretem az apró emberkéket, szinte irigylem Elzától ezt a nagy boldogságot. Egyébiránt bizo-nyára nem sok szüksége lesz a babának kereszt-mamájára.

— Nem úgy van, felelt Ede, — nagyon is szüksége lesz kegyedre, lássa, mert Elza kissé könnyelmű természetű; sokkal jobban el van fog-lalva önmagával, sem hogy más lényvel is tudná foglalkozni; szeretni fogja gyermekünket, de felületesen, rendes szokása szerint. Anyósom még Elzánál is könnyelműbb s őszintén mondhatom, hogy ha pár napra távoznom kellene hazulról, csak kegyedre bízom a gyermeket, kegyedet kérném fel, hogy minden nap meglátogassa.

(Folytatása következik.)

Nagybeeskerekéi városi színház.

Bérlet 2. szám. Idény-előadás 4.

Kedden, 1894. október 8-án

NAP ÉS HOLD.

Víg operette 3 felvonásban. Irta: A. Vanloo és E. Leterrier. Fordították: Evva Lajos és Pál J. Béla. Zenéjét szerette; Ch. Lecocq. (Rendező: Kövy Ede. Karnagy: Simándi J.)

S z e m é l y e k :

Pikrates de Calabazas, herceg, Por-tugália első minisztere	Vihary E.
Don Brazéro de Trasos-Montes, Elvaz tartomány kormányzója	Földváry József
Miguel, háznagy	Kenedits K.
Don Degomez, Brazéro bizalmas em-bere	Ferenczy Frigyes
Manola	M. Bácskai Julcsa
Beatriz	Fejes Lidi
Gonzales, Brazéro inasa	Delli Henrik
Sanchette, kocsmárosné	Kápolnai Irén
Kristoval, legénye	Szebenyi Antal
Egy katona	Pásztor J.
Pepita	Kádas M.
Anita	Folytényi R.
Inez	L. Barcsi Vilma
Speranza	Berkes Etel
Dolores	Ferenczyné N.
Pedro	Mikszay J.
Pablo	Kalocsai
Huan	Lágh Jenő

Apródok: Alguazilok. Diákok. Leányok. — Történik: Por-tugáliában a 17-ik században

Kezdeté fél 8 órakor.

Holnap szerdán színe kerül: A vasgyáros.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájler Lajos.

H i r d e t é s e k.

(726-3.1)

Pályázati hirdetmény.

Az illáncsai községi kisedővönői állásra ezennel pályázat nyitattatik.

Javadalmazás: 300 frt évi fizetés, 2 öl tűzifa és az óvoda helyiségben levő szabad lakás.

Felhivatnak mindazok, kik ezen állást elnyerni óhajtnak, hogy pályázati kérvényeiket az 1894. évi XV. t. cz. értelmében felszerelve 1894. évi október hó 31-ig alólírott községelöljárósághoz czimezve nyújtsák be.

A pályázók kötelesek a magyar, német és szerb nyelvnek birását igazolni.

Illáncsán, 1894. szeptember 22-én.

Mijatov,
jegyző.

Bokorov,
bíró.

2472. szám.

(612-3.4)

Pályázati hirdetmény.

Torontálvármegye tk. törvh. bizottsága a községi képv. test. által 27 kgy. ex. 1892. számú határozattal elfogadott „községi rendőrség“ re vonatkozó szabályrendeletét 1049. kgy. 27339/1894. számú b. határozatával jóváhagyta; mindezeknél fogva az alábbi állomások pályázat útján betöltetnek, és pedig: 1) egy rendőr őrzetői, 2) két lovas rendőri és 3) 14 gyalog rendőri állás:

A rendőr őrzető évi fizetése készpénzben 400 frt, lóáltatásban 200, frt összesen 600 frt, és két rendbeli ruházat.

A lovas rendőr évi fizetése 288 frt, lóáltatásban 100 frt, összesen 388 frt és két rendbeli ruházat.

A gyalog rendőrök évi fizetése 288 frt és két rendbeli ruházat.

A fegyvereket stb. a község állítja elő.

Felhivatnak mindazok a kik ezen állásokat elnyerni óhajtnak, hogy a következő okmányokkal felszerelt 50 kros bélyeggel ellátott kérvényeiket alólírott községi jegyzőnél f. évi november hó végéig benyújtsák.

a) hogy magyar állampolgár és hogy b) védkötelezettségének megfelelt, c) keresztlevél, d) erkölcsi vagyoni bizonylat, e) orvosi bizonylat, — ezenkívül igazolni tartozik, hogy írni s olvasni tud, s az itt divó nyelveken kívül a magyar nyelvet is tudja valamiként, f) az őrzetőtől megkivántatik, hogy a magyar nyelvet szó és írásban teljesen bírja és hogy az előirt írásbeli teendőket önállóan végezni képes.

Előnyben részesülnek az 1873. évi II. t. cz. által kedvezményezett altisztek és állami rendőrök, valamint a hadsereg és honvédségnél kiszolgált egyének.

Kelt Perlaszon, 1894. évi október hó 1-én.

Ivánovits,
jegyző.

Mirkov,
bíró.

19.283. sz. 1894.

(729-2.1)

Árlejtés.

Német-Szent-Mihály községben róm. kath. templom építésének biztosítására folyó hó 13-án d. e. 10 órakor az alulirt m. kir. jószágigazgatóságnál nyilvános szó- és írásbeli árlejtés fog tartatni.

Az árlejtési költségek a kézi és írásnapszámok értékének beleszámításával 19.754 frt 47 krral vannak előirányozva és ajánlatok úgy az egyes szakmintákra külön-külön, mint az egészre összesen is tehetők.

Vállalkozni kívánók a vállalati összeg 10%-nak megfelelő bántópenzt kötelesek letenni vagy írásbeli ajánlataikhoz mellékelni.

A terv és költségvetések alulirt igazgatóságnál betekintheők.

Temesvárott, 1894. évi október hó 4.

M. kir. jószágigazgatóság.

(727-3.2)

Árverési hirdetmény.

Alólirt község előljárósága részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a község tulajdonát képező „Greda“ dűlőben fekvő 400 hold legjobb minőségű szántóföld az 1895. gazdasági évre 2 holdas parcellákban felosztva folyó évi október hó 15-én délelőtt 8 órakor a helyszínén árverés útján haszonbérbe fog adatni, azonnali készpénz fizetés mellett.

Basahid, 1894. október hó 6-án.

S z á v i c s,
jegyző,

Budurin Száva,
bíró.

Pleitz Fer. Pál

Nagy-Becskereken

Uri-utca 3-ik és Zápolya-utca 1-ső szám alatt

ajánlja dusan felszerelt

nyomtatványraktárát.